

© Deze tekst is auteursrechtelijk beschermd en mag alleen verspreid worden voor onderwijsdoeleinden.

Artikel : De 6 denkhoeden van De Bono
Auteur : Bakkers Erik
Contactgroep EGO Limburg
Artikel verscheen eerder in EE-m@gazine 2006-2007 9/1 (aangepaste versie)
Datum : 17 maart 2009

De 6 denkhoeden van De Bono

Via een toevallige ontmoeting kwam ik in contact met de heer Peter Van de Moortel, directeur basisschool De Leeuw Zedelgem. Tijdens ons gesprek vertelde hij me erg enthousiast over de denkhoeden van De Bono, die kinderen en leerkrachten toepasten in zijn school, o.a. in het kader van een Comenius project.)

*(Voor meer informatie en rechtstreeks contact: peter.vandemoortel@basisschooldeleeuw.be - hij heeft tevens een werkgroep opgericht die verder wil gaan rond 'denken over denken'.
Interesse? Te contacteren via bovenstaande mail.)*

Zijn enthousiasme werkte zo aanstekelijk, dat we hem uitnodigden op onze startvergadering van de contactgroep EGO Limburg. Zijn heldere uiteenzetting inspireerde ons om verder opzoekwerk te verrichten rond deze denktechniek en uit te testen in de klas. Nadien zouden we onze ervaringen uitwisselen.

Even een klein beetje theorie:

Wat is het?

De Bono onderscheidt verschillende manieren waarop je naar problemen en situaties kunt kijken. (conceptueel denken) Het denkproces wordt opgesplitst in zes denkniveaus, voorgesteld door zes verschillende hoeden.

Welke kijk je op de situatie hebt koppelt hij aan de kleur van de denkhoed die je op hebt. Iedere kleur staat voor een andere kijk. Het is een goede techniek om samen tot het juiste besluit te komen

Hoe werkt het?

De Bono beschrijft 6 manieren waarop je situaties kan beschouwen. Deze 6 denkhoeden kun je gebruiken bij het (onder)zoeken van mogelijke oplossingen voor problemen vanuit de verschillende denkwijzen. Denk je vanuit verschillende denkhoeden dan ontstaat een completer beeld. De techniek gaat uit van het idee dat mensen vaak geneigd zijn problemen steeds op eenzelfde manier te benaderen. Door de denkhoeden te gebruiken, word je gedwongen om het probleem ook eens van een andere kant te bekijken.

De rode hoed: emotioneel denken

Deze staat voor emoties, spontaniteit, gevoel en intuïtie.
Je reageert vanuit je gevoel en hoeft geen argumenten te geven.
Hoe voel ik me hierbij, wat zegt me mijn intuïtie

De witte hoed: objectief- analytisch denken

Deze staat voor feiten, cijfers en informatie.
Je gaat uit van de objectieve informatie.
Wat weet ik en wat weet ik niet?

De zwarte hoed: Negatief - kritisch denken

Deze staat voor zwartkijken, nadruk op het negatieve en aanwezige risico's.
Je bent advocaat van de duivel. Voorzichtig zijn. Pessimistisch
Pas op, wat kan hier gevaarlijk zijn, moeilijk zijn.

De gele hoed: positief denken

Deze staat voor positief en constructief denken. Optimistisch
Je bent op zoek naar voordelen en bekijkt het van de zonnige kant.
Wat is goed en haalbaar in het idee?

De groene hoed: creatief denken

Deze staat voor creativiteit, groei, energie en leven.
Je geeft alternatieven en nieuwe ideeën. Je bent opbouwend, vruchtbaar.
Je mag freewheelen in je manier van denken (vrij associëren)
Hoe kan het anders?

De blauwe hoed: beschouwend controlerend denken

Deze staat voor afstandelijkheid en controle.
Je bent de dirigent die het proces in de gaten houdt.
Evalueren van wat is bereikt, vaststellen wat de volgende stap is.
Welke actie onderneem ik, wat organiseer ik, wat is het besluit?

Meerdere mogelijkheden

Je kunt de denkhoeden op verschillende manieren toepassen.

Het blijft echter aangeraden wanneer je de verschillende hoeden tegelijkertijd gebruikt er niet langer dan 5 minuten bij stil te staan.

1. Redeneren vanuit dezelfde denkhoed.

Een evaluatie van een thema of project... misschien goed om er samen eens met de zwarte hoed op naar te kijken.

Een spetterend idee voor een activiteit? Dan kan de witte hoed voor wat tegenwicht (of juist niet) zorgen.

Soms kan je, tijdens een bespreking van een kind waar je je zorgen over maakt, het gevoel hebben dat er veel is gezegd, er is veel informatie beschikbaar, er zijn veel voorstellen over en weer gegaan, maar toch ontbreekt er nog iets. Je kunt er de vinger niet opleggen, maar een echt gepast werkpunt of interventie lijkt je nog niet te vinden. In zo'n geval is het goed na te gaan vanuit welke denkhoed iedereen heeft geredeneerd. En welke denkhoeden blijken niet gebruikt te zijn? Vervolg het overleg nu gericht vanuit de ontbrekende denkhoeden (lees: denkwijzen). Je zult zien dat het verhelderend werkt.

Een concreet voorbeeld hoe je de denkhoeden kan gebruiken naar analogie met het procesgericht kindvolgsysteem voor leerlingen van prof. Laevers:
(van de contactgroep EGO Limburg)

Casus Brian aan de hand van de 6 denkhoeden van de Bono
Reden: Toont weinig of geen gevoelens –wordt niet aanvaard in de klasgroep

= formulier 5a – leerling-dossier

Leeftijd: 9 jaar

Thuisituatie: ouders gescheiden – woont in nieuw samengesteld gezin – zus is verhuisd

Staat onder begeleiding van CGG en CLB omwille van ADHD

Medicatie: relatine (bij de mama en ontvangt deze op school)

Volgt onregelmatig logopedie

School- en klassituatie :

- geen vrienden – zwakke lezer – matig in wiskunde – droomt veel – is overbeweeglijk – gebruikt veel scheldwoorden – regelmatig verbaal en fysisch geweld

Vrije tijd : badminton – veel bezig aan de computer – speelt veel op straat (alleen) – voetbalt

= balans positieve (sterke) en negatieve (zwakke) punten – formulier 5B

Positief:

- vertelt veel over zijn pc, gps, ipod of mp3 (alleen n iet zeker of hij deze bezit)
- badminton – doet graag ralfi-lezen – zijn medicatie helpt – speelt graag met constructiespeelgoed – vertelt vlot in de kring (over zijn papa) – kan behulpzaam zijn naar de leerkracht toe– presteert beter wanneer hij extra aandacht krijgt

Negatief:

- tijdens groepswork niet echt actief – zwakke lezer – vertelt in negatieve zin over anderen
- droomt veel – overbeweeglijk – raakt vlug verzeilt in conflictsituaties – kan zich moeilijk concentreren – zwak in spelling – kan moeilijk samen spelen – niet behulpzaam naar medeleerlingen

= creatief op zoek naar werkpunten en documenten – formulier 5B deel 2

Werkpunt:

Een breder spectrum van gevoelens aanleren bij Brian

Interventies:

- afnemen van een sociogram door de leerkracht om te zien hoe Brian in de groep ligt en naar wie Brian zelf zou willen toegaan
- invullen van een gedragsvragenlijst (CLB vragen om deze af te nemen)
- LO-les: groepsspelen en samenwerkingsspelen doen tijdens LO-les
- Delen uit de koffer: Een wereld vol troost (specifiek: afwijzing door anderen – gebruik maken van gevoelswaaier en gevoelsposter – en andere materialen – leerkracht zal dit verder exploreren en toepassen in de lessen
- Idem voor "een huis vol gevoelens en axen

= ervaringsreconstructie

Hoe voelt Brian zich ?

Leerkracht probeert via een informeel gesprek met Brian zich in te leven in de gevoelswereld van Brian

= Evaluatie

Wat hebben we bereikt met onze interventies en waar kunnen we bijsturen?

Ook belangrijk

De denkhoeden-techniek is bij uitstek een manier om de creativiteit te bevorderen binnen besluitvorming. Vanuit een volledig nieuw gezichtspunt bekijk je de vraagstelling. Dit levert verrassend nieuwe invalshoeken en alternatieven op

Ook zul je merken dat het makkelijker wordt om over te schakelen naar een andere manier van denken. Ineens begrijp je de argumenten van je collega bijvoorbeeld veel beter. Groot voordeel is ook dat iedereen zich volledig kan concentreren op één ding. Je hoeft je even niet bezig te houden met de andere invalshoeken. Bovendien heeft de techniek een groot strategisch belang. Doordat je een bepaalde pet op zet, kun je dingen denken en zeggen die je anders nooit zou hebben gezegd.

Variant:

Er wordt met een speciale dobbelsteen (op elke zijde een kleur van een denkhoed) gegooid. De kleur die gegooid wordt vormt de denkhoed van waaruit naar het onderwerp wordt gekeken. Hierna wordt opnieuw met de dobbelsteen gegooid. Het is ook mogelijk om systematisch alle denkhoeden te gebruiken.

2. Iedere deelnemer denkt en communiceert vanuit een toegewezen / gekozen denkhoed

Je bent op zoek naar ideeën voor een nieuw project, je hebt een onderwerp gekozen en wil een werkschema of planning opstellen (Wat willen we weten, wat weet ik, wat doen we)
Iedere kind krijgt willekeurig een denkhoed toegewezen of kiest een denkhoed en zet een gekleurde hoed op zijn hoofd of plakt een gekleurde sticker op zijn kleren of heeft een werkblad in de kleur van een denkbeeldige hoed. Als er meer dan zes kinderen in een groepje zitten, zijn er dus met dezelfde denkhoed. Als er minder dan zes zijn, zijn er met meer dan 1 denkhoed. Bij behandeling van het onderwerp dat aan de orde komt geven de kinderen inbreng vanuit de denkhoed die hen is toegewezen.

3. Alle deelnemers communiceren vanuit hun "eigen" denkhoed

Er worden geen denkhoeden verdeeld. Iedereen communiceert op zijn eigen manier. De leerkracht houdt bij welke denkhoeden worden gebruikt. Indien bepaalde denkhoeden niet aan bod komen meldt hij dit. Vervolgens kan alsnog vanuit de verschillende denkhoeden naar het onderwerp worden gekeken.

Wat levert het op?

Kinderen leren op een specifieke manier te kijken en te redeneren over een onderwerp.

Na verloop van tijd merk je dat sommigen hun eigen voorkeurs- denkhoed hebben en kan je hen wijzen om eens een ander standpunt (denkwijze) te kiezen.

Je eigen hoed (als leerkracht bijvoorbeeld) zo kiezen dat die aanvullend is op de in de kring aanwezige denkhoeden.

De mogelijkheid om bewust een andere dan je voorkeurshoed op te zetten.

Je krijgt een beeld van de manier waarop er gecommuniceerd wordt in je klas of groep, je team of bij een overleg met externen (MDO)

Je ontdekt welke lacunes er eventueel in de manier van samenwerken en overleggen zijn

Terug naar de praktijk.

Vanuit de contactgroep werden een aantal voorstellen gedaan om de hoeden uit te testen.

Zo zou er een kringgesprek gehouden worden als weekafsluiting, waarbij de denkhoeden als evaluatie-instrument zouden worden gebruikt.

Verder een evaluatie van een project, ideeën rond het opstarten van een nieuw thema, een MDO, een nabespreking van een voorleesverhaal en als groep zouden we proberen met behulp van het kindvolgsysteem een casusbespreking houden door de casus te benaderen vanuit de denkhoeden.

Niet alle hoeden zouden in een keer geïntroduceerd worden in de onderbouw, het is ook niet noodzakelijk om alle hoeden tegelijkertijd te gebruiken, alles is voor een deel afhankelijk van wat je zelf als doelstellingen voorop stelt.

Praktijkverhalen:

Evaluatiekring als afsluiting van de week. 3de leerjaar basisschool kadee Tongerlo – juf Anja Schrooten

Op vrijdag het laatste kwartiertje houden we een weekevaluatie met de hoeden.

Voorlopig nemen we enkel de zwarte hoed, de gele en de rode.

De zwarte hoed: *wat verliep er deze week niet zo goed of wat vond je niet tof deze week en wat kunnen we hieraan doen.*

vb. regelmatig ruzie gehad bij trefbal omwille van een ongelijke verdeling we lossen dit op door een nieuwe verdeling te maken

De gele hoed: *wat vond je heel fijn deze week. Kunnen we dit nog eens doen?*

vb. het knutselen vond ik heel tof de toneelhoek bij hoekenwerk

De rode hoed: *hoe heb je je deze week vooral gevoeld, ben je misschien eens heel erg blij, verdrietig of boos geweest?*

vb. verdrietig: de kinderen van het 6de schelden op mij

blij: vond het heel fijn dat Antje met mij speelde tussen de middag

Introductie van de hoeden: sensibiliseren van de leerkrachten

Basisschool St. Jan Kerkhoven Lommel – Danny Huysmans

Iedere 2 weken verschijnt er een hoed in de leraarskamer – nieuwsgierig maken.

Wat ligt die hoed hier? Wat is dat? Waarvoor dient dat?

Na enkele dagen ligt er een blad bij met de uitleg en betekenis van de gekleurde hoed.

Sommigen lezen het, anderen niet. Weeral iets nieuws? Hoe werkt dat? Zeg we doen al genoeg..... Dit lijkt interessant. (Opvallend; meer ervaren leerkrachten tonen meer interesse dan jongere leerkrachten.)

Na de gele en zwarte hoed werd er een korte uitleg gegeven op de personeelsvergadering. Tijdens de pv werden de gele en zwarte hoed gebruikt om een evaluatie te houden van het kindvolgsysteem.

Gele hoed: *Wat vind je positief aan het KVS.? Wat zijn de voordelen? – waarom is dit belangrijk? - Leerkrachten worden aangezet om positieve elementen te zoeken bij het gehanteerde KVS. Goed gelukt.*

Zwarte hoed: *Wat lukte er minder goed? Wat is het probleem? Wat maakt het moeilijk? Wat vind je niet goed? Opmerking: dit lukte minder goed omdat een aantal leerkrachten niet goed zijn om voor hun mening uit te komen in groep.*

Evaluatie project: Reis om de wereld.

Basisschool Oeterveld Neeroeteren – 5de leerjaar – Clijsters Stella

Als afsluiting van ons W.O.-project "Reis rond de wereld" organiseerden we een groot vakantiesalon. Hier hadden de leerlingen in duo's aan gewerkt.

Om dit vakantiesalon te evalueren, gebruikte ik de 6 denkhoeden van de Bono.

Na een korte voorstelling van de zes denkhoeden kreeg ieder duo zes papieren hoeden in de zes kleuren. Op de voorkant werden de hoeden benoemd en stond een reeks hulpvragen.

Rode hoed = gevoelhoed

Voorbeeldvraag: Wat was mijn eerste gevoel bij de plannen van het vakantiesalon?

"Mijn eerste gevoel was superleuk, maar ik was ook een beetje zenuwachtig."

Gele hoed = goede punten hoed

Voorbeeldvraag: Wat vind je waardevol aan dit project?

"Ik vond dat ik goede uitleg gaf. We hebben goed samengewerkt. Het leukst was dat we mensen van andere landen hebben ontmoet. Ze wilden met ons praten, maar ik ken geen Engels."

Zwarte hoed = pas op hoed

Voorbeeldvraag: Welke problemen kreeg je bij de uitwerking van het vakantiesalon?

"Toen mijn partner en ik ruzie hadden, ging het even niet zo goed! Veel kinderen kwamen alleen voor de frietjes en niet om iets bij te leren."

Blauwe hoed = planhoed

Voorbeeldvraag: Welke afspraken maakte je bij de uitwerking van het vakantiesalon?

"Ja, we hadden alles gedaan wat we gepland hadden. We hebben eerst goed overlegd."

Witte hoed = weethoed

Voorbeeldvraag: Welke informatie gebruikte ik?

"Al mijn info had ik drie keer nagekeken, dus die was wel juist. Ik verzamelde de informatie van Wikipedia."

Groene hoed = ideetjeshoed

Voorbeeldvraag: Kan ik dit vakantiesalon anders doen?

"We hadden meer uitleg moeten geven. Volgende keer gaan we het volkslied laten beluisteren."

Ik zou dat monument in het groot knutselen."

Ieder duo noteerde de antwoorden en ervaringen op de achterkant van iedere hoed. Nadien werd dit in de kring besproken. Deze werkwijze leverde een ruimere evaluatie op en is een prachtige methodiek om vanuit verschillende standpunten te evalueren.

les verkeer – verhaal: knikkers op de weg

1ste en 2de leerjaar – basisschool Kadee Tongerlo.

Na het voorlezen van het verhaal werd er eerst de rode hoed op tafel gezet.

Wat voelde je bij jezelf toen je het verhaal helemaal had gehoord?

Ik was verdrietig. Is dat meisje nu echt dood? Ik vond het wel fijn dat ze de knikker nog hadden terug gevonden. Ik kreeg tranen in mijn ogen en moest een beetje wenen. Ik hoopte dat toen ze in het ziekenhuis lag, nog zou genezen -

De kinderen waren een beetje aangegrepen door het verhaal en kregen het moeilijk om hun gevoelens te uiten.

Bij de witte hoed hadden ze het iets gemakkelijker en konden ze het hele verhaal gemakkelijk reconstrueren.

Wanneer het verhaal zich afspeelde, wie er allemaal meedeed, waar het ongeval gebeurde, het lievelingsknuffeltje enz.... Ik stond versteld hoe ze zich aan de feiten konden houden en zelfs heel wat details uit het verhaal konden opnoemen.

Casus

Het blijkt perfect mogelijk te zijn om een ganse casus vanuit het perspectief van het kindvolgsysteem in de vorm van de denkhoeden te bespreken. (zie voorbeeld hierboven)

Zeker bij aanvang is het handig om een aantal hulpvragen per hoed achter de hand te hebben of de betekenis van de hoeden in "kindertaal" duidelijk te maken.

Voorbeeld:

Witte hoed = weet hoed

Wat weet ik reeds, en wat nog niet?
Ik stel “w-vragen”. Wie, wat, waar, wanneer, waarom, waarvoor, hoe.
Ik zoek informatie op in boeken, internet, bij anderen.
Is mijn informatie juist? Hoe weet ik dat? Is mijn informatie volledig?
Ken ik ieders standpunt? Beschik ik over alle feiten?

Rode hoed = Gevoel hoed

Hoe voel ik me daarbij?
Hoe voel ik me nu?
Welk voorgevoel heb ik?
Wat voel ik aan?

Groene hoed= Ideetjes hoed

Kan ik dit “anders” doen? Hoe?
Wat kan ik zoal doen?
Hoe los ik iets op? Hoe kunnen we dit “anders” doen?
Ik heb een nieuw idee!
Ik zoek een “andere weg” om dit op te lossen. Als we nu eens?

Zwarte hoed = Pas op hoed

Wat kan er fout gaan?
Wat is het probleem precies?
Waarom is dit moeilijk?
Waar is er een gevaar te herkennen?
Wat kunnen de risico's zijn?

Blauwe hoed = plan hoed

Waar en wanneer doe ik iets?

1. Wat moet ik doen?
2. Hoe ga ik dat doen?
3. Ik doe mijn werk.
4. Ik kijk na. (Beertjes Meichenbaum)

Ik besluit.....te doen

Ik maak afspraken.

Ik denk na over WAT ik deed en HOE ik het deed.

Ik doe wat ik plan. Ik maak een samenvatting.

Gele hoed = goede punten hoed

Wat zijn de voordelen?
Wat gaat goed?
Waarom zal dit wel lukken?
Waarom is dit belangrijk?
Wat is er aantrekkelijk in het idee?
Waarom kan ik dit goed doen?

Voorbeelden en praktijkverhalen Kinderen leren over 'zes denkhoeden'.

In enkele klassen worden zes denkhoeden gebruikt om het denken in groep en individueel vlot te laten verlopen.

Op die manier leren kinderen 'volgekleurd' denken.

Op die manier leren kinderen dat 'wat' gezegd wordt belangrijker is dan 'wie' het zegt.

Op die manier leren kinderen gestructureerd denken en niet oeverloos "chatten."

We vermijden hierbij ook het eenzijdig denken. (Je herkent dit soms wel bij volwassenen: die eeuwige dwarsligger die enkel zijn zwarte hoed kan opzetten en enkel de negatieve punten ziet of die overdreven cijfer- analist die beweert dat we best geen rekening houden met de gevoelens en dat enkel de cijfers tellen ...).

Volgende voorbeelden komen van de website:

<http://jufmarjolein.web-log.nl/jufmarjolein/2005/04/hoed.html>

Marjolein Meijvis - Marjolein Weinberg Jenaplanschool
Goudensteijn Jenaplanschool Antonius Abt in Engelen NL.

Hoed

Vandaag hadden we een gastspreker in de ochtendkring. Aan de hand van een prentenboek kwam Rob de Haas van het [Koning Willem 1 college](#) de kinderen inwijden in de [Zes Denkhoeden](#) van [Edward De Bono](#). Rob vertelde het verhaal van Joost die een heel bijzondere dag beleeft als zijn ouders hem alleen thuis laten in het prentenboek "[Er gaat iets veranderen](#)" van Anthony Browne. Met de hoeden zette hij de kinderen aan het denken, bijvoorbeeld met de gele, groene en zwarte hoed:

Wat zou er leuk zijn als je ouders je alleen thuis laten?

Je kan: op de bank springen.... de hele dag computeren of TV kijken... zoveel snoep eten als je wilt... een feestje bouwen....op zoek naar kadootjes in mama's geheime kast....

Rob: "Inderdaad Joost, je kan dan door het hele huis lopen..."

Joost: "Neehee...ik zei: je kan het hele huis slopen!!!"

Wat zou er niet leuk zijn als je ouders je alleen thuis laten?

Als je gekke geluiden hoort, ben je helemaal alleen en dat is eng... er is niemand om mee te knuffelen... als je honger hebt en zin in friet dan kun je dat niet maken... als je een splinter in je hand hebt er niemand om hem eruit te halen...

is

Hoe zou het verhaal af lopen?

Zijn bed verandert in een olifant... alles wordt weer normaal... er staat ineens een paard in de

tuin... er rijdt een vrachtwagen vol gameboys de straat in... de kamer verandert in een jungle...

Een erg leuke kring en de kinderen deden geweldig mee. Later hoorde ik van Antoon (de directeur) dat Rob zelden zo'n goede kring had meegemaakt. Je begrijpt dat ik supertrots ben op "mijn" 28 schurken!

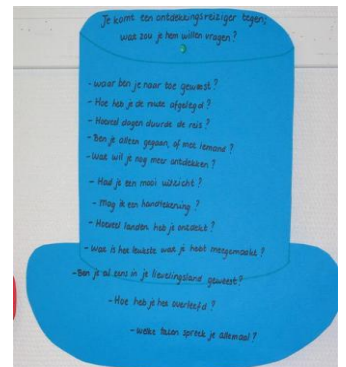
Scheurbuik

We hebben met de hoeden van De Bono gepraat over de voor- en nadelen van "Ontdekkingsreiziger zijn"

Gele hoed: wat is daar leuk, spannend, bijzonder, fijn aan?

Je leert en ontdekt allerlei nieuwe dingen
Je wordt waarschijnlijk beroemd
Je maakt weer eens iets anders mee
Je maakt plezier met de vrienden die met je mee reizen
Je ziet allemaal mooie delen van de wereld
Als je een nieuw deel van de wereld ontdekt, wordt het naar jou vernoemd
Je gaat op een soort van vakantie
Je komt in veel verschillende landen
Je wordt rijk Je staat in alle geschiedenisboeken
Je komt op TV en in de krant
Je hebt echt iets voor de mensheid gedaan
Je bent baas/leider en je hebt ook dat gevoel
Je leert andere talen

Zwarte hoed: wat is daar vervelend, onhandig, niet prettig aan?

Je ziet je familie en vrienden een tijdje niet
Als je kinderen hebt moet je die een tijd missen
Je loopt het risico op iets engs of gevaarlijks
Soms heb je niks te doen en is het saai
Je moet veel lopen
Vroeger: je liep het risico om van de aarde af te vallen
Je kunt doodgaan als er een storm op zee is
Je kunt bevriezen Je krijgt er scheurbuik van
Je moet in hangmatten slapen
Het eten kan opraken
Je kunt piraten tegenkomen
Je hebt een tijd weinig seks
Je kunt overlijden
Je moet allerlei moeilijke beslissingen nemen
Als je ziek bent is er niet iemand die je dan kan helpen
Je hebt geen privé-leven
Er zijn mensen die je geld willen stelen
Mensen uit een ander land die je aardig vindt moet je weer verlaten
Je stinkt omdat je niet kan douchen
Je haren worden heel lang
Je moet veel sjouwen
Mensen vragen steeds om je handtekening
Je kunt de weg kwijt raken

Frisdenkers – comenius project

Ze zijn al weer naar huis, onze gasten uit België, Engeland, Zweden en Malta. De afgelopen dagen hadden we buitenlandse collega's over de vloer in het kader van het [Think Fresh programma](#).

Think Fresh is een internationaal School Ontwikkelings Programma dat is opgestart om de denkvaardigheden bij kinderen en volwassenen te verhogen. Centraal staan de denkvaardigheden die verdergaan dan het 'rekenkundig of taalvaardig denken'. Internationaal zijn we verbonden met enkele scholen die dit thema diepgaand uitwerken in een project. Bijscholen op vlak van het denken, experimenteren in de klas, nieuwe denktechnieken uitwerken en toepassen en het uitwerken van pakketten voor leerkrachten en uitwerkingsmodules voor kinderen.

Naast een echte De Bono-weekopening was er natuurlijk in de groepen zelf ook extra aandacht voor allerlei denkactiviteiten, samen met onze buitenlandse gasten. Leuk hoor!

Gezicht

Deze week hadden we Rob de Haas weer in de klas. Rob is onze expert op het gebied van de denktechnieken van De Bono.

Eerst bekeken we een prent van een man die met een zak over zijn hoofd rondliep.

Wat is er aan de hand?

"Hij is bang dat een lama hem in zijn gezicht zal spugen"

"Hij is ongelofelijk lelijk"

"Het is een overvaller"

"Hij is ontvoerd"

Rob nodigde de kinderen uit om binnen 4 minuten een nieuw hoofd voor deze man te ontwerpen - alles mocht, alles kon!

Met whiteboards en stiften gingen de kinderen aan de slag, met de meest waanzinnige resultaten.

Gebruik je fantasie...hoe ziet zo'n hoofd eruit?

- "Vier ogen.... twee monden.... zes oren.... drie neuzen!"
- "Sproeten als neus, zodat je veel kan ruiken"
- "Een ingebouwde klok, zodat je altijd de tijd weet"
- "Voor de helft jongen en voor de helft meisje"
- "Met kieuwen en vleugels"

We kozen om even verder in te gaan op het idee om het nieuwe hoofd een spiraalnek te geven.

Wat is daar fijn aan?

- "Je kan over een muurtje kijken"
- "Je kan sneller dan de rest een bal koppen"
- "Je hoeft niet meer te bukken"
- "Bij een concert kun jij alles zien"

Wat is daar niet fijn aan?

- "Als je rent dan trilt je hoofd zo"
- "Het kan gaan roesten!"

Sinterklaas

In de kring hebben we met [de hoeden van De Bono](#) gewerkt. Eerst zetten we de rode (emotionele) hoed op. Stel, je zou een echte Zwarte Piet

mogen zijn..... zou je dat willen? Daarna hebben we met de gele (positieve) hoed op nagedacht over alle leuke dingen van "Zwarte Piet zijn".

Je mag een bril op (tenminste, als je de Hoofdpiet bent) Je kan je schoen helemaal vol met snoep doen Je mag Amerigo aaien Je mag de boot besturen Je zingt de hele dag Sinterklaasliedjes Je kan altijd iets vragen aan de Echte Sinterklaas

Met de zwarte (negatieve) hoed op hebben dingen bedacht. Als je iets verkeerd doet, Je moet van Sinterklaas kindjes in de zak bent, vertrekt de boot zonder jou en dan zit hard nog aan is, verbranden je voeten Je alle pepernoten Als je buik heel dik wordt vast te zitten in de schoorsteen

Aan het eind van de kring waren er precies wel een Piet wilden worden als toen ik het hoedensessie vroeg. Het waren alleen een kinderen.... Blijkbaar hadden verschillende En zo hebben we weer geleerd dat als je nadenkt, je mening kan veranderen en dat belangrijk is voor je een beslissing neemt!

we de vervelende wordt Sint boos op jou stoppen Als je te laat je hier Als de open moet overgeven van van alle snoep, kom je

even veel kinderen die voorafgaand aan heleboel andere kinderen zich bedacht. goed over dingen nadenken dus heel

Reclame

We zijn inmiddels begonnen met een nieuw thema in de bovenbouw. Tot Pasen doen we allerlei activiteiten rond Reclame en Media. We hebben het gehad over verschillende soorten media en reclame-uitingen: op televisie, radio, internet (pop-ups), billboards, kranten/tijdschriften, reclamefolders, voetbalstadion, kleding, enz. enz. Met een [De Bono techniek](#) hebben we de stelling "Het televisieprogramma wordt onderbroken door een reclameblok" onder de loep genomen en voordelen (gele hoed) en nadelen (zwarte hoed) bedacht voor o.a. de kijker, de regisseur, de omroep en de reclamemaker. Ook zijn we begonnen met een project in twee- of drietallen:

Bedenk het gat in de markt! (groene hoed)

In een showmap verzamelen de kinderen alles wat ze bedenken rond een nieuw product: - schetsen van het ontwerp - beschrijving van het product (A4-tje, met naam, functie, merk) - een reclamefolder waarin je beschrijft hoe je tot de uitvinding gekomen bent en waar het product voor dient - een reclameposter

Verder maakt ieder duo/trio:

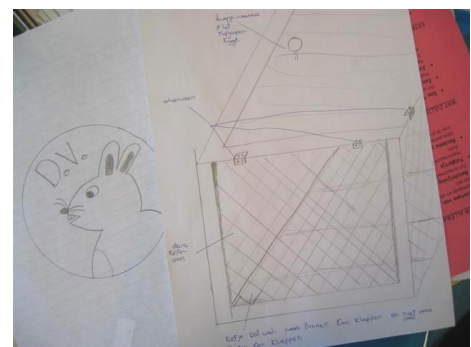
- een TV-commercial: een digitaal filmpje van maximaal 1 minuut.

een radio-commercial: hier wordt dus alleen geluid opgenomen, ook maximaal 1 minuut.

- de verpakking van het product

En wie daarmee klaar is, mag ook nog het product zelf gaan maken en dus laten zien!

Een groepje heeft een diervriendelijke val bedacht, er is een middel uitgevonden dat elk eten lekker maakt en een jas die je vliegensvlug open en dicht maakt. Tal van andere waanzinnig leuke ideeën werden er bedacht.

Welke zaken kun je onderzoeken als je over een Beroemd Historisch Persoon een presentatie moet maken?

Met behulp van een [De Bono](#) denktechniek hebben we op whiteboardjes ieder voor zich een lijst met punten gemaakt. Die heb ik vervolgens allemaal op het bord geschreven. Daarna gingen we verder met een andere techniek waarbij de kinderen op basis van alle ideeën die naar voren gekomen waren, een top 5 maakten van de belangrijkste onderzoeksvragen voor hun presentatie. Als geheugensteuntje hangt dit nu op in de klas:

Tips:

Echte hoeden kan je vinden in een carnavalswinkel (in de 6 kleuren) (€ 4,95/stuk)

Hoeden kan je ook tekenen en uitknippen en op tafel leggen.

Leuke hoeden laten maken door een handige ouder (zie voorbeeld)

